

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci stěžovatelky: **L. R.,** zast. advokátem JUDr. Danielem Balounem, se sídlem AK Kpt. Jaroše 110, Klatovy, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti stěžovatelky proti usnesení Krajského soudu v Plzni dne 26. 7. 2004, č. j. 60 Az 103/2004 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Soudem ustanovenému advokátovi JUDr. Danielu Balounovi, se sídlem AK Kpt. Jaroše 110 v Klatovech **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 2150 Kč, která bude uhrazena do 30 dnů od právní moci rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 4. 2004, č. j. OAM-6227/U-07-P10-2003, nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona. č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“); současně bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Podanou žalobu proti rozhodnutí Krajský soud v Plzni pro opožděnost odmítl. Proti usnesení krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, ve které uplatňuje důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Tvrdí, že napadené usnesení o odmítnutí žaloby je nezákonné. Je sice pravdou, že ust. § 72 odst. 4 s. ř. s. stanoví, že zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout, ne každou životní situaci však lze znormovat. Aby rozhodnutí bylo správné, nelze

vždy zůstat jen v rovině textu zákona. Včasnému podání žaloby zabránily stěžovatelce důvody, které ne zcela spočívaly na její straně. Nemohla podat žalobu dříve, neboť jí to neumožňoval zdravotní stav. Od 17. 5. 2004 do 24. 5. 2004 byla nemocná. Po obdržení rozhodnutí žalovaného dne 5. 4. 2004 si zjišťovala, jak lze toto rozhodnutí změnit, ovšem stěžovatelce neznalé místních poměrů a českého právního řádu se dostalo od osloveného právníka odpovědi, že proti rozhodnutí lze podat žalobu ke krajskému soudu do dvou měsíců, domnívala se, že k podání žaloby tak má dostatek času. Následně potom onemocněla, v té době se od kamarádky dozvěděla, že je nutno žalobu podat do 15 dnů. Jakmile jí to zdravotní stav dovolil, žalobu podala, byť až dne 25. 5. 2004. Uvádí, že byla se správním rozhodnutím seznámena v ruštině, její mateřštinou je moldavština, seznámení a poučení náležitě a úplně nerozuměla, o čemž svědčí i to, že žalobu podala u Krajského soudu v Praze místo v Plzni. Pokud by tomu tak bylo, podala by žalobu včas a u správného soudu. S ohledem na tyto okolnosti se stěžovatelka domnívá, že ke zmeškání lhůty došlo z omluvitelných důvodů, a že by postupem dle § 64 s. ř. s. mělo být aplikováno ust. § 58 o. s. ř. a zmeškání prominuto. Za dané situace pociťuje napadené rozhodnutí jako přílišnou tvrdost zákona. Stěžovatelka má v Moldavsku problémy pro své názory, nesouhlasí s tamním režimem komunistické strany, rozhodla se žít v České republice, protože je přesvědčena, že je zde zaručena demokracie.

Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Usnesením krajského soudu byl odmítnut návrh stěžovatelky dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu opožděného podání. Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda stěžovatelce měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném podanou kasační stížností z úřední povinnosti. Úkolem Nejvyššího správního soudu tedy je přezkoumat správnost postupu použitého krajským soudem.

Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, tak učinil v zákonem stanovené lhůtě, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s).

Možnost napadení pravomocného správního rozhodnutí a zejména možnost jeho zrušení soudem je bezesporu určitým zásahem do principu právní jistoty. Proto zákon stanoví, že žalobu je možno podat v poměrně krátké lhůtě podle ust. § 72 odst. 1 s. ř. s., ale i to, že jen

v této lhůtě je možno žalobu rozšířit, tedy i uvádět další žalobní důvody (§ 72 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

Ze spisového materiálu vyplynulo, že rozhodnutí žalovaného stěžovatelka obdržela dne 5. 5. 2004, lhůta k podání žaloby počala běžet dnem 6. 5. 2004 a končila patnáctým dnem, tj. 20. 5. 2004. Žaloba byla sepsána dne 25. 5. 2004 a předána na podatelnu Krajského soudu v Praze dne 25. 5. 2004. Žaloba tak byla podán zjevně opožděně, tuto skutečnost ostatně stěžovatelka ani nezpochybňuje. Její výtka směřuje k postupu soudu, který měl všechny indicie k tomu, aby prominul zmeškanou lhůtu, avšak tak neučinil.

Namítá-li stěžovatelka, že nerozuměla řádně poučení, kterého se jí žalovaným dostalo, nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu, než tuto námitku odmítnout. Ve správní řízení byl pohovor veden na žádost stěžovatelky v ruském jazyce. V protokolu o předání rozhodnutí ze dne 5. 5. 2004, za účasti tlumočníka vlastnoručním podpisem potvrdila, že byla seznámena v ruském jazyce s obsahem rozhodnutí, jeho obsahu i poučení rozumí.

Stěžovatelka byla řádně poučena o možnosti podat opravný prostředek proti rozhodnutí žalovaného, jakož byla i řádně zpravena o lhůtě, v níž je tak třeba učinit. Okolnosti, kterými stěžovatelka ospravedlňuje své jednání spočívající v nesprávné informaci od právníka, jakož i její nemoc nejsou proto relevantní. Podle ust. § 72 odst. 4 s. ř. s. nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout.

Zmeškání lhůty nebylo způsobeno nesprávným poučením ani nezákonným postupem žalovaného, nelze proto soudu vytýkat, že svým postupem odepřel stěžovatelce přístup k soudu a právo na projednání její věci.

Podle ust. § 64 s. ř. s. nestanoví-li tento zákona jinak, použijí se v řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu.

Podle ust. § 40 odst. 5 s. ř. s. nestanoví-li zákon jinak, může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout. Uvedené ustanovení, kterého se stěžovatelka rovněž dovolává, však na projednávanou věc nedopadá.

Je nutno především mít na zřeteli, že ust. § 72 s. ř. s je ustanovením speciálním k ust. § 40 cit. zákona. Úkonem, o který se ve věci jedná bylo podání žaloby, pro tento úkon zákon stanoví lhůtu dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.O této „jiné“ lhůtě stanovené v § 32 odst. 1 zákona o azylu byla stěžovatelka řádně poučena.

Stanoví-li ust. § 72 s. ř. s. lhůtu k podání žaloby, jejíž prominutí kogentně vylučuje, nelze v řízení před soudem postupovat dle ust. § 40 odst. 5 s. ř. s., neboť soudu moderační právo stran běhu této lhůty nepřísluší; nelze proto s odkazem na ust. § 64 s. ř. s. postupovat ani per analogiam podle ust. § 58 odst. 1 o. s. ř.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud se odmítnutím návrhu stěžovatelky postupem podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nezákonnosti nedopustil, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Soudem ustanovenému zástupci stěžovatelky byla přiznána odměna včetně paušální náhrady dle ust. §§ 7, 9 odst 1 písm. f) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif), a to za dva úkony právní pomoci – převzetí věci a doplnění kasační stížnosti. Částka bude uhrazena z účtu NSS do rukou advokáta ve stanovené lhůtě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. března 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu